NN 75/2018 (22.8.2018.), Pravilnik o profesionalnoj rehabilitaciji i centrima za profesionalnu rehabilitaciju osoba s invaliditetom

MINISTARSTVO RADA I MIROVINSKOGA SUSTAVA

1548

Na temelju članka 4. stavka 7. i članka 15. stavka 8. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (»Narodne novine«, broj 157/13, 152/14 i 39/18), ministar nadležan za rad donosi

PRAVILNIK

O PROFESIONALNOJ REHABILITACIJI I CENTRIMA ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU OSOBA S INVALIDITETOM

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuje se način izvođenja, sadržaj i mjerila profesionalne rehabilitacije, uvjeti korištenja prava na profesionalnu rehabilitaciju te uvjeti za osnivanje i rad centra za profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 2.

Prema ovom Pravilniku invaliditet se procjenjuje u odnosu na prepreke i poteškoće pri zapošljavanju i radu, a koje proizlaze iz duševnih ili tjelesnih oštećenja i bolesti.

Članak 3.

(1) Osobom s invaliditetom, u smislu ovoga Pravilnika, smatra se osoba koja je status osobe s invaliditetom stekla na osnovi pozitivnih propisa i o tome posjeduje odgovarajuću ispravu izdanu od nadležnog tijela kojom su utvrđena:

– dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja,

– teškoće pri radu koje utječu na zapošljivost,

– teškoće pri uključivanju na radno mjesto i razina potrebne stručne podrške u smislu Međunarodne klasifikacije funkcioniranja, onesposobljenosti i zdravlja.

(2) U postupku procjene tjelesnih i duševnih stanja centar za profesionalnu rehabilitaciju koristi Međunarodnu klasifikaciju bolesti.

(3) U postupku procjene tjelesnih i duševnih funkcija čiji rezultat su prepreke i poteškoće pri zapošljavanju koristi se Međunarodna klasifikacija funkcioniranja, onesposobljenosti i zdravlja.

Članak 4.

(1) Stupanj invaliditeta u odnosu na rad određuje se pomoću sljedeće ljestvice od pet stupnjeva:

– ako prepreke i poteškoće u odnosu na rad ne postoje, odnosno ako su zanemarive i ocijenjene su do i uključujući 4%, stupanj invaliditeta iznosi 0,

– ako su prepreke i poteškoće u odnosu na rad male i ocijenjene su od 5% do i uključujući 24%, stupanj invaliditeta iznosi 1,

– ako su prepreke i poteškoće u odnosu na rad umjerene ili znatne i ocijenjene su od 25% do i uključujući 49%, stupanj invaliditeta iznosi 2,

– ako su prepreke i poteškoće u odnosu na rad velike, odnosno teške i ocijenjene su od 50% do i uključujući 95%, stupanj invaliditeta iznosi 3,

– ako su prepreke i poteškoće u odnosu na rad potpune i ocijenjene su od 96% do 100%, stupanj invaliditeta iznosi 4.

(2) Ljestvica za ocjenu stupnjeva invaliditeta u odnosu na rad s detaljnim opisom stupnja poteškoća i prepreka sastavni je dio ovoga Pravilnika.

(3) Za ocjenu stupnja invaliditeta potrebno je procijeniti funkcioniranje pojedinca, procijeniti poteškoće i prepreke te potrebe vezane uz zapošljavanje i rad s obzirom na njegove zdravstvene karakteristike i čimbenike.

Članak 5.

(1) Nalaz i mišljenje centra za profesionalnu rehabilitaciju o stupnju poteškoća i prepreka te razini sposobnosti, znanja, vještina, radnim navikama i interesima korisnika može koristiti nadležno tijelo vještačenja u postupku utvrđivanja invaliditeta i radne sposobnosti osobe s invaliditetom.

(2) Nalaz i mišljenje centra za profesionalnu rehabilitaciju iz stavka 1. ovoga članka mora biti u skladu s odredbama članka 4. ovoga Pravilnika.

(3) Troškove usluge centra za profesionalnu rehabilitaciju iz stavka 1. ovoga članka snosi tijelo vještačenja.

Članak 6.

Na području profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom, Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (u daljnjem tekstu: Zavod) u okviru svoje nadležnosti obavlja sljedeće zadatke:

– usklađuje i koordinira stručni razvoj na tom području,

– uvodi nove metodologije i tehnologije,

– izrađuje Standarde usluga profesionalne rehabilitacije,

– izrađuje i donosi Standarde kvalitete na području profesionalne rehabilitacije,

– izrađuje i donosi Standarde osposobljavanja i znanja za stručne radnike i izvođače profesionalne rehabilitacije te brine o njihovom izvođenju,

– izrađuje Cjenik usluga profesionalne rehabilitacije,

– provodi stručni nadzor nad radom centara za profesionalnu rehabilitaciju,

– izrađuje stručna mišljenja i stručne naputke,

– provodi istraživanja,

– sudjeluje u projektima i provodi projekte vezane uz razvoj profesionalne rehabilitacije,

– obavlja druge poslove vezane za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

II. PROFESIONALNA REHABILITACIJA

1. OPĆA PRAVILA PROFESIONALNE REHABILITACIJE

Članak 7.

(1) Profesionalna rehabilitacija obuhvaća mjere i aktivnosti propisane u članku 4. stavku 4. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (»Narodne novine«, broj 157/13, 152/14 i 39/18 – u daljnjem tekstu: Zakon).

(2) Mjere i aktivnosti profesionalne rehabilitacije su usluge koje se izvode s ciljem da se osobu s invaliditetom osposobi za prikladan posao, da se ista zaposli, odnosno zadrži posao i u njemu napreduje te da se profesionalno razvija.

(3) Usluge profesionalne rehabilitacije izvode centri za profesionalnu rehabilitaciju samostalno ili u suradnji sa srednjoškolskom ustanovom ili drugom pravnom osobom koja ispunjava uvjete sukladno pravilima profesionalne rehabilitacije, odnosno podizvoditeljem usluga profesionalne rehabilitacije.

(4) Podizvoditelj usluga iz stavka 3. ovoga članka, za provođenje usluga profesionalne rehabilitacije mora ispunjavati sve uvjete koje ispunjava centar za profesionalnu rehabilitaciju.

(5) Praktični dio osposobljavanja za rad u tijeku profesionalne rehabilitacije izvodi se kod poslodavca na otvorenom tržištu rada i u centru za profesionalnu rehabilitaciju, a samo iznimno u specijaliziranoj obrazovnoj ustanovi, zaštitnoj radionici ili integrativnoj radionici.

Članak 8.

(1) Profesionalna rehabilitacija može se provoditi i za druge osjetljive skupine koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada. U tom slučaju profesionalna rehabilitacija se provodi prema posebno izrađenim programima za određenu ciljnu skupinu, a izrađuju ih centar za profesionalnu rehabilitaciju i naručitelj usluge.

(2) Centar za profesionalnu rehabilitaciju može provoditi programe iz stavka 1. ovoga članka samo uz prethodnu suglasnost Zavoda.

Članak 9.

(1) Korisnici usluga profesionalne rehabilitacije mogu biti osobe s invaliditetom kod kojih je na temelju ljestvice iz članka 4. ovoga Pravilnika utvrđen stupanj prepreka i poteškoća pri zapošljavanju od 2 do 4, a utvrđen im je status osobe s invaliditetom prema:

– propisima o socijalnoj skrbi,

– propisima o mirovinskom osiguranju,

– propisima o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata,

– propisima o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji,

– propisima o odgojno-obrazovnoj skrbi,

– rješenju ureda državne uprave nadležnog za socijalnu skrb, za osobe starije od 21 godine kojima je priznat invaliditet i smanjena radna sposobnost,

– propisima ostalih država članica Europske unije i o tome posjeduju službeno preveden dokument,

– uvjerenju Zavoda, za osobe kojima je utvrđen invaliditet u odnosu na rad.

(2) Korisnici usluga profesionalne rehabilitacije mogu biti i druge osjetljive skupine prema posebnom programu iz članka 8. ovoga Pravilnika.

Članak 10.

(1) Osoba s invaliditetom iz članka 9. stavka 1. ovoga Pravilnika može biti uključena u usluge profesionalne rehabilitacije ako ispunjava sljedeće uvjete:

– ima navršenih 15 godina života,

– ima završeno obvezno obrazovanje,

– prošla je osnovnu rehabilitaciju.

(2) Iznimno, za uključivanje u uslugu rehabilitacijske procjene nije nužan uvjet završenog obveznog obrazovanja. Temeljem nalaza i mišljenja centra za profesionalnu rehabilitaciju nakon provedene rehabilitacijske procjene utvrdit će se ispunjavanje uvjeta za uključivanje u daljnje usluge profesionalne rehabilitacije.

(3) Za potrebe profesionalne rehabilitacije iz sustava mirovinskog osiguranja, osoba mora imati utvrđenu preostalu radnu sposobnost.

(4) Kriterij isključenja iz usluga profesionalne rehabilitacije je akutna ovisnost.

Članak 11.

U provođenju mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije centar za profesionalnu rehabilitaciju je dužan primjenjivati sljedeća načela:

– interdisciplinarni pristup,

– individualni pristup osobama s invaliditetom,

– poštivanje privatnosti osoba s invaliditetom,

– nepristranost u postupcima procjene i ocjenjivanja,

– osiguravanje aktivnog sudjelovanja i uključenosti korisnika,

– prilagođenost postupka stupnju razumijevanja osoba s invaliditetom,

– ekonomičnost postupka.

Članak 12.

(1) Osoba s invaliditetom upućuje se na profesionalnu rehabilitaciju putem narudžbenice pojedinog naručitelja usluge u kojoj naručitelj navodi razloge i cilj upućivanja.

(2) Temeljna usluga u procesu profesionalne rehabilitacije je rehabilitacijska procjena koja podrazumijeva stručno mišljenje o razini radnih sposobnosti, znanjima, vještinama, radnim navikama i profesionalnim interesima osobe s invaliditetom.

(3) Potrebne usluge u daljnjem tijeku profesionalne rehabilitacije utvrđuju se individualnim planom profesionalne rehabilitacije nakon provedene rehabilitacijske procjene.

(4) Opseg, način provođenja i trajanje pojedinih usluga profesionalne rehabilitacije definiraju se u dogovoru s osobom s invaliditetom uz strogu primjenu načela individualnosti i ekonomičnosti postupka profesionalne rehabilitacije.

(5) Na zahtjev osobe s invaliditetom, u postupku donošenja mišljenja može prisustvovati i njezin izabrani povjerenik ili predstavnik udruge osoba s invaliditetom.

(6) Naručitelj usluge profesionalne rehabilitacije ima isključivo pravo donositi odluku o provedbi svih faza profesionalne rehabilitacije iz stavka 3. ovoga članka.

Članak 13.

(1) Usluge profesionalne rehabilitacije provode se na način i u opsegu koji je utvrđen Standardima usluga profesionalne rehabilitacije (u daljnjem tekstu: Standardi usluga) koji su sastavni dio ovoga Pravilnika.

(2) Cijena usluga profesionalne rehabilitacije određuje se prema visini materijalnih troškova i troškova osoblja u postupku provođenja profesionalne rehabilitacije. Cijena usluga profesionalne rehabilitacije utvrđuje se Cjenikom usluga profesionalne rehabilitacije (u daljnjem tekstu: Cjenik usluga) koji donosi ministar nadležan za rad krajem godine za sljedeću godinu.

(3) Cjenik usluga objavljuje se na internetskoj stranici ministarstva nadležnog za rad, Zavoda i centara za profesionalnu rehabilitaciju.

Članak 14.

(1) Postupak profesionalne rehabilitacije financira naručitelj usluge, sukladno članku 6. stavak 2. Zakona, te ima isključivo pravo odlučivanja o provedbi daljnjih mjera i aktivnosti profesionalne rehabilitacije.

(2) Ugovorom između centra za profesionalnu rehabilitaciju i naručitelja usluge, odnosno više njih u slučaju kada više naručitelja usluge financira postupak profesionalne rehabilitacije, uređuju se međusobna prava i obveze u postupku profesionalne rehabilitacije. Ugovor se sklapa za svakog korisnika posebno.

(3) Centar za profesionalnu rehabilitaciju i naručitelj usluge mogu sklopiti okvirni ugovor o korištenju usluga profesionalne rehabilitacije za narednu kalendarsku godinu.

Članak 15.

Po svakoj izvršenoj usluzi centar za profesionalnu rehabilitaciju donosi nalaz i mišljenje, odnosno izvještaj o provedenoj usluzi i rezultatima sukladno Standardima usluga.

Članak 16.

(1) Naručitelj usluge koji je priznao ostvarivanje prava na profesionalnu rehabilitaciju o svome trošku, dužan je osobi s invaliditetom osigurati novčana primanja, troškove prijevoza, te troškove smještaja i prehrane ako se profesionalna rehabilitacija provodi izvan mjesta prebivališta, a ne može se osigurati stalni prijevoz od mjesta stanovanja do mjesta gdje se obavlja profesionalna rehabilitacija.

(2) O visini novčanih primanja iz stavka 1. ovoga članka odlučuje naručitelj usluge.

Članak 17.

Osoba s invaliditetom kojoj je priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju ima sljedeća prava i obveze:

– pravo na usluge profesionalne rehabilitacije sukladno individualnom planu profesionalne rehabilitacije,

– pravo na novčane primitke sukladno članku 16. ovoga Pravilnika,

– pravo i obvezu da aktivno sudjeluje u profesionalnoj rehabilitaciji,

– druga prava i obveze koje proizlaze iz načina i opsega izvođenja profesionalne rehabilitacije.

2. TIJEK POSTUPKA PROFESIONALNE REHABILITACIJE

Članak 18.

(1) Postupak profesionalne rehabilitacije se sastoji od tri faze:

– rehabilitacijska procjena – procjena o razini sposobnosti, znanja, vještina, radnih navika, profesionalnih interesa, ali i poteškoća koje mogu utjecati na uspješnost provođenja profesionalne rehabilitacije

– izrada perspektiva – izbor realističnih profesionalnih ciljeva, usklađenih s korisnikovim sposobnostima, interesima i zdravstvenim ograničenjima, sukladno potrebama tržišta rada

– stjecanje kvalifikacija – uključivanje u primjerene i ciljane programe obrazovanja i osposobljavanja za stjecanje potrebnih teorijskih i praktičnih znanja i vještina s ciljem održivog zapošljavanja.

(2) Faze postupka profesionalne rehabilitacije iz stavka 1. ovoga članka primjenjuju se za sve kategorije osoba s invaliditetom bez obzira na vrstu i težinu invaliditeta, a u skladu sa Standardima usluga.

(3) Ako se profesionalna rehabilitacija provodi temeljem posebnog programa iz članka 8. ovoga Pravilnika, program sadrži faze iz stavka 1. ovoga članka, ali se može provoditi u drukčijim vremenskim okvirima od onih koji su zadani Standardima usluga.

Članak 19.

(1) Naručitelj usluge profesionalne rehabilitacije upućuje osobu s invaliditetom u centar za profesionalnu rehabilitaciju putem narudžbenice u kojoj navodi razloge i cilj upućivanja te prilaže medicinsku i ostalu dokumentaciju koja je potrebna za donošenje nalaza i mišljenja o provedenoj usluzi.

(2) Ukoliko je procijenjena potreba za uključivanjem u daljnje usluge, nalaz i mišljenje iz stavka 1. ovoga članka sadrži individualni plan profesionalne rehabilitacije sa cijenom, opsegom, načinom izvođenja i trajanjem daljnjih potrebnih usluga profesionalne rehabilitacije.

(3) Postupak provođenja usluge mora započeti u roku od dva mjeseca od dana dostavljanja narudžbenice iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Zbog iznimnih okolnosti rok iz stavka 3. ovoga članka može se produljiti, ali najviše za onoliko vremena koliko su te okolnosti trajale.

(5) Centar za profesionalnu rehabilitaciju u roku od 8 dana od sastanka interdisciplinarnog tima centra, donosi nalaz i mišljenje o provedenoj usluzi.

(6) Centar za profesionalnu rehabilitaciju dužan je osigurati učinkovitu i pouzdanu proceduru dostave nalaza i mišljenja naručitelju usluge u cilju osiguranja zaštite osobnih podataka osobe s invaliditetom.

(7) U slučaju da je naručitelj usluge poslodavac, dostavlja mu se izvještaj o provedenoj usluzi i rezultatima.

III. CENTAR ZA PROFESIONALNU REHABILITACIJU

Članak 20.

(1) Osnivač centra za profesionalnu rehabilitaciju (u daljnjem tekstu: centar) je Republika Hrvatska, a osnivačka prava i dužnosti u ime osnivača obavlja Vlada Republike Hrvatske putem ministarstva nadležnog za rad.

(2) Centar se osniva uredbom Vlade Republike Hrvatske.

(3) Uredbom iz stavka 2. ovoga članka uređuju se: naziv i sjedište centra, djelatnost, tijela i područje njihova rada, sredstva za rad, imovina, međusobna prava i obveze osnivača i centra te druga pitanja značajna za osnivanje i rad centra.

Članak 21.

(1) Centar može izvoditi programe socijalnog uključivanja uz prethodnu suglasnost Zavoda. Za izvođenje programa socijalnog uključivanja centar mora imati osiguran odvojeni prostor.

(2) Centar može provoditi profesionalnu rehabilitaciju i za druge osjetljive skupine koje se nalaze u nepovoljnom položaju na tržištu rada po posebnih programima iz članka 8. ovoga Pravilnika.

Članak 22.

(1) Poslovni prostor centra mora biti izgrađen i opremljen u skladu s građevinskim standardima, odredbama Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom smanjene pokretljivosti (»Narodne novine«, broj 78/13), Pravilnika o zaštiti na radu za mjesta rada (»Narodne novine«, broj 29/13) i odredbama ovoga Pravilnika.

(2) Lokacija građevinskog objekta centra treba biti u naselju ili njegovoj blizini i mora biti prometno povezana s naseljem.

(3) Centar je dužan pribaviti konačno rješenje o zadovoljavanju minimalnih tehničkih i higijenskih uvjeta od nadležnog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Članak 23.

(1) Za korisnike oštećena vida potrebno je osigurati neposredno osvjetljavanje njihovog radnog prostora.

(2) Centar mora imati prostorije za pojedinačan i grupni rad s korisnicima sukladno programskoj djelatnosti, radnu prostoriju za obavljanje administrativnih poslova, prostoriju za čuvanje dokumentacije i literature. Veličina prostora mora odgovarati specifičnostima programa koje centar provodi.

Članak 24.

(1) U centrima rade stručni radnici i radni instruktori te radni instruktori za asistivnu tehnologiju.

(2) Stručni radnici na području profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom su radnici s završenim preddiplomskim sveučilišnim studijem ili stručnim studijem u trajanju od najmanje tri godine, odnosno završenim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem ili integriranim preddiplomskim i diplomskim sveučilišnim studijem ili specijalističkim diplomskim stručnim studijem medicine, pedagogije, psihologije, sociologije, socijalnog rada, edukacijske-rehabilitacije ili drugog društvenog usmjerenja i znanjima iz područja profesionalne rehabilitacije i zapošljavanja osoba s invaliditetom sa stečenom specijalizacijom, dodatnim obrazovanjem ili osposobljavanjem, odnosno koji posjeduju potrebna specifična znanja.

(3) Stručni radnici centra moraju svake godine proći programe stručnog usavršavanja u trajanju od najmanje 10 sati.

(4) Stručno usavršavanje s područja profesionalne rehabilitacije može organizirati i provoditi Zavod pri čemu može koristiti usluge drugih institucija.